

Co jste možná dosud nevěděli souvislosti skryté v datech České školní inspekce

Kongresové dny výchovného poradenství 2024 | 3. – 4. 10. 2024

Ing. Dana Pražáková, Ph.D. | kancelář ústředního školního inspektora

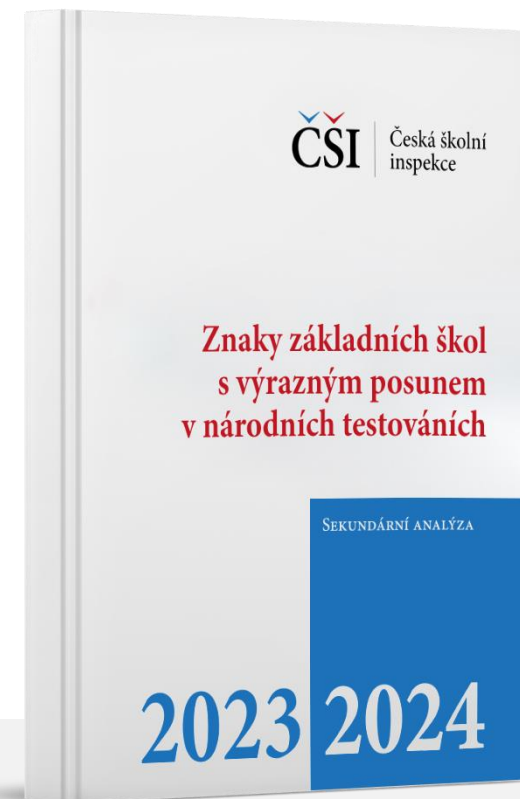
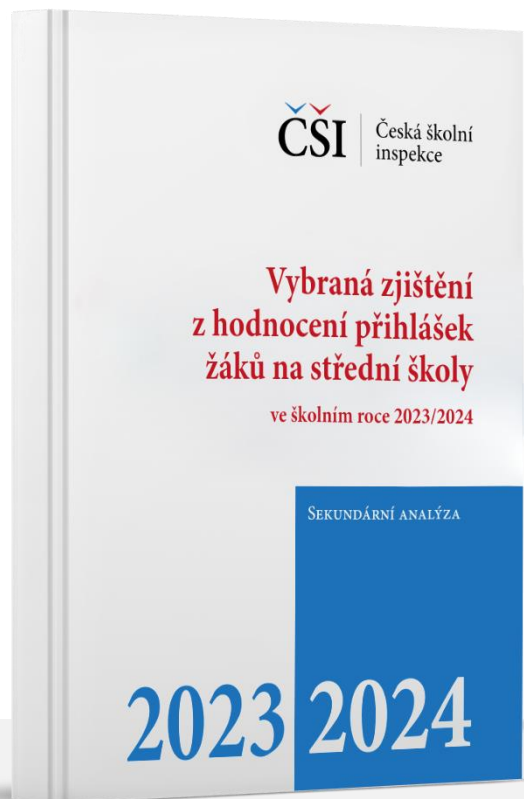
Tematické zprávy

Ke stažení na
www.csicr.cz

Sekundární analýzy

Ke stažení na
www.csicr.cz

Další výstupy

Ke stažení na
www.csicr.cz

Nový typ analyticko-metodického materiálu

NEW

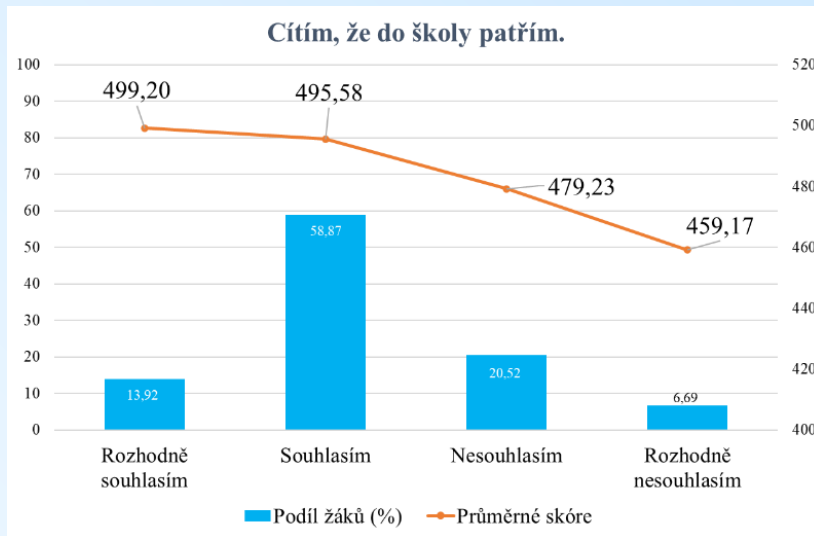
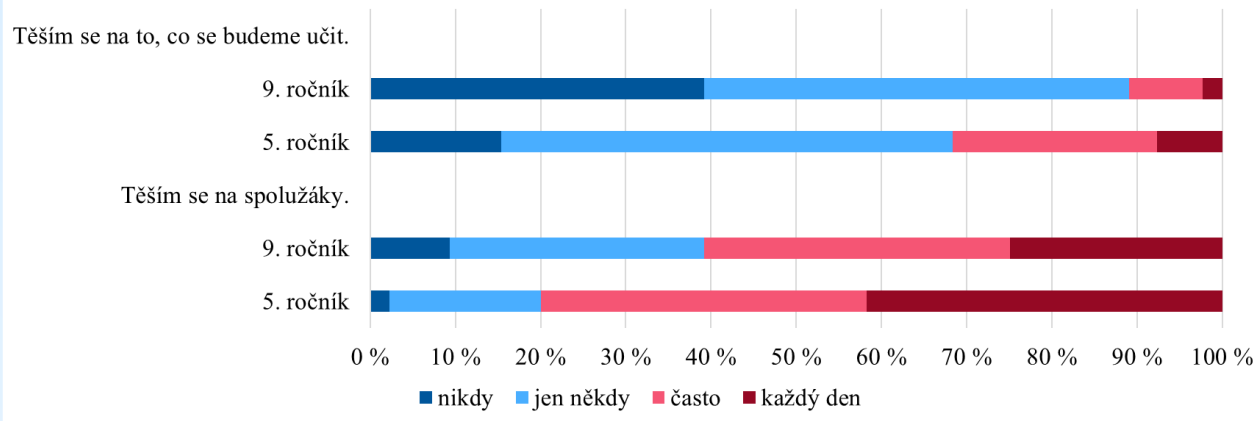
- Socioekonomický status
- Bez obav se ve výuce ptát
- Zájem učitele
- Spolužáci (vzájemná pomoc)
- Spolužáci (úkoly společně)
- Dostatek času pro řešení úloh
- Reálné příklady ze života
- Sebepojetí, reflexe vlastních schopností, sebedůvěra
- Zažívat úspěch

9

6

Postoje žáků ke škole a wellbeing

Partnerství pro vzdělávání 2030+

Děti, které jsou ve škole spokojené, se mnohem lépe učí!

2.4 Analytický list | Bez obav se ve výuce ptát

To, zdali se žáci do školy těší, přirozeně ovlivňuje řada faktorů. Například se ukazuje zajímavá pozitivní souvislost mezi „těšením se“ a tím, jak často žáci ve výuce zažívají situace, kdy mohou bez obav klást otázky a sdělovat své postřehy. Ve školích, které dávají žákům v hodinách k dotazování i vyjádření výraznější prostor, tak může být cesta k příznivě prožívanému vztahu žáků ke škole snazší a úspěšnější.

Jak často v poslední době došlo v hodinách matematiky / českého jazyka k následujícím situacím?

V hodině se můžeš bez obav ptát na vše a sdělovat své postřehy.

0 = nikdy nebo téměř nikdy; 1 = v některých hodinách; 2 = přibližně v polovině hodin; 3 = ve většině hodin;

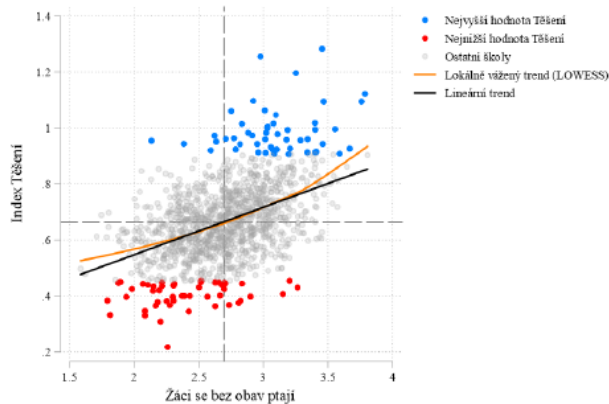
4 = každou nebo téměř každou hodinu

Hodnoty indexu těšení a četnost, se kterou žáci bez obav kladou dotazy a sdělují své postřehy v hodinách matematiky a českého jazyka, spolu pozitivně souvisí.⁷ Tento vztah je vizualizován v grafu níže. Graf navíc barevně odlišuje tři skupiny škol (modrou barvou je odlišeno 50 škol, ve kterých jsou hodnoty indexu těšení nejvyšší; červenou 50 škol, ve kterých je tento index nejnižší, a šedá skupina zahrnuje všechny zbývající školy).

Při pohledu na zvýrazněné skupiny je patrné, že velká většina „modrých škol“ častěji překračuje průměrnou hodnotu znaku „bez obav se ptát“, přičemž u „červených škol“ je tento vztah opačný, ve většině z nich je znak zastoupen v podprůměrné míře.

GRAF 7 | Žáci se bez obav ptají

⁷ Pearsonovo $r = 0,47$; $R^2 = 0,22$.

zdůvodnění významu vybraného **znaku** ve vazbě na **“těšení se”**

vizualizace souvislosti znaku s konceptem **“těšení se”** **doplněná** stručným **analytickým komentářem**

Znak v souvislostech

Šetření PISA 2022 nepřineslo v tomto ohledu příliš povzbudivá zjištění. Česká republika se řadí k zemím s druhou nejnižší deklarovanou podporou ze strany učitele v hodinách matematiky. Necelá polovina českých žáků uvedla, že učitel ve všech nebo většině těchto hodin vysvětluje látku tak dlouho, dokud ji žáci nepochopí, ale 23 % žáků se domnívá, že učitel toto nedělá nikdy. 60 % žáků dále uvedlo, že učitel poskytuje ve všech hodinách nebo ve většině hodin dodatečnou pomoc žákům, kteří to potřebují. Zájem učitele o pokrok každého žáka ve všech hodinách nebo většině hodin vnímá přibližně polovina českých žáků. (PISA 2022) Za pozornost stojí také, že 5 % žáků 5. ročníku a 10 % žáků 9. ročníku nevnímá, že by se učitel školy zajímal o to, co jim nejde, a snažili se jim pomoci, necelých 40 % žáků 5. ročníku a 50 % žáků 9. ročníku pak pocítuje takový zájem učitelů jen někdy. (TZ VV 5. a 9. ročník ZV 2023) (2.1, 4.3, 5.1, 5.2)

Prostor, ve kterém učitel zájem o žáka projevuje, je však třeba vnímat ještě širěji. Čtyři z deseti českých žáků si nemyslí, že se jejich učitelé zajímají o jejich spokojenost. A jen necelá polovina českých žáků souhlasila s výrokem *Když se mě učitelé zeptají, jak se mám, má odpověď je opravdu zajímavá* (průměr zemí OECD byl 67 %). (1.3)

Ve vazbě na postoje a vztah žáků ke škole je důležité uvědomění, že zájem o žáka učitel vyjadřuje například i tím, zda věnuje pozornost osobnímu a mimoškolnímu životu žáka, zda využívá příležitosti k tomu, aby žáky poznal v různých situacích, či zda reflektuje jejich zájmy ve výukových situacích, při výběru úloh či zadávání úkolů. (1.3, 3.2, 4.3, 6.2, 6.3)

Například vrstevnické hodnocení a hodnocení vlastního výkonu je cenné právě také pro poznání a bližší porozumění názorům, pocitům a sebereflexi žáků. Zároveň poskytnutím prostoru pro vyjádření učitel dává najevo, že mu na tom, co žák prožívá a potřebuje, záleží. Z hospitační činnosti v základních školách však vyplývá velmi zřetelný rozdíl v četnosti žákovského hodnocení mezi prvním a druhým stupněm. Mezi stejnými předměty na obou stupních činí rozdíl více než 10 p. b. Je tak škoda, že nastavené způsoby práce a přístup k vlastním učení u žáků na prvním stupni nejsou dále rozvíjeny a prohlubovány na druhém stupni. (VZ ČŠI 2022/23) (2.1, 4.3)

Nejnovější tematické šetření rozvoje čtenářské gramotnosti v základních a středních školách ukázalo, že žáci (bez ohledu na pohlaví, SES či obor vzdělání), kteří považovali texty čtené ve výuce častěji za zajímavé, dosáhli významně lepších výsledků. Žákovské hodnocení zajímavosti textů, které ve výuce čtou, je však nepřiznivá. Desetina žáků 5. ročníku základních škol, více než pětina žáků 9. ročníku základních škol a necelá pětina žáků 2. ročníku středních škol pak označila výukové texty za zcela nezajímavé. (TZ ČG 2024) To dokládá důležitost volby vhodného textu, ve kterém zájem učitele a jeho zmalost potřeb žáků sehrává podstatnou roli. (4.3)

Snaha učitele pomoci žákovi může být někdy komplikována tím, že žák na podporu nereaguje, odmítá pracovat nebo spolupracovat s ostatními. Často se může jednat o situace, které nemají přímou souvislost s výukou, ale jsou projevem stresové reakce v důsledku nahromaděné zátěže, náročné situace v rodině či vztahových problémů s vrstevníky. Učitel, který je obeznamenán s žakovou osobní situací a zajímá se o jeho potíže, je pak často klíčovou osobou, která je mu nablízko a umí mu poskytnout či zprostředkovat účinnou podporu – ve výuce i mimo ni. (1.3, 4.3, 5.2, 6.2, 6.3)

Příklady otázek, o kterých byste mohli společně uvažovat

- Jak vedení školy napomáhá k posilování žádoucích reakcí učitelů?
- Jaká opatření se vám ve škole osvědčila pro to, aby třídní učitelé informovali své kolegy/ně o znalostech celkového stavu a aktuální situace jednotlivých žáků, které mohou mít vliv na jejich vzdělávání?
- Jak ve škole pracujete s tendencí k „nálepkování“?
- Kde / při jakých příležitostech ziskáváte ve školní práci prostor a čas k seznámení se s „příběhy“ žáků ve vaší třídě?
- Jak dobře znáte žáky ve své třídě? Jaké jsou jejich zájmy, preference, silné stránky a slabiny?
- Dovedete popsat konkrétní zkušenost, kdy se projevový zájem učitele o žáky promítl do vztahu žáka k učitelu/učitelům? S jakým výsledkem?
- Jaký vliv má podle vašich zkušeností projevový zájem učitele o žáky pro motivaci žáků k lepšímu učení a aktivní účasti ve výuce?
- Pokud žáci chybí ve škole (z důvodu nemoci, rodinné situace, účasti na soutěžích atp.), zjišťujete po jejich návratu, jak se jim daří? Jak a kdy to děláte?

zasazení znaku do širších souvislostí a témat s využitím **poznatků** z realizovaných národních a mezinárodních **šetření ČŠI** a výstupů dalších výzkumů

u dílčích částí textu číselná označení příslušných kritérií modelu Kvalitní školy

reflektivní otázky přinášející náměty, kterým je užitečné věnovat pozornost ve společné diskuzi

ve spolupráci s odbornými pracovníky tematické oblasti Společné vzdělávání NPI

Ilustrace praxi

- „Žáci dávají svým výrazem i reakcemi během vyučování okamžitou zpětnou vazbu. Učitel hned ví, kdy je hodina dobře nachystaná, kdy je baví a kdy ne (mudí se, činnost trvá moc dlouho, byly zvoleny nepřiměřené úlohy apod.)“ (citace z IZ)
- „V rámci úspěšných strategií základních škol vzdělávajících znevýhodněné žáky byla zdůrazněna potřeba opuštění stereotypních úvah učitelů o nemožnosti vzdělávat tyto žáky. Vzdělávací výsledky žáků lze bez ohledu na jejich rodinný původ pozitivně ovlivnit zájmem učitele a jeho přístupem k výuce.“ (TZ Společné znaky vzdělávání v úspěšných základních školách, 2021)
- „... Osvědčeným prostředkem pro jejich identifikaci (tj. žáků se vzdělávacími problémy a potřebami, pozn. autorů) a nalezení řešení je pravidelná analýza příčin školní neúspěšnosti. ... Vysoký potenciál se ovšem skrývá také v učitelích odborného výcviku, kteří se s žáky dostávají do častého kontaktu. Psycholožka školy F explicitně uvedla: „Mistři jsou lepší pro komunikaci s žáky, protože jsou s nimi často a učí žáky to, co je baví (...). Mistři mi o žácích říkají více než běžný učitel.“ ...Nejrůznější aktivity ke smířování studijní neúspěšnosti však nestačí ze strany školy pouze nabízet, ale škola by měla konkrétními kroky a činnostmi usilovat o to, aby se žáci těchto aktivit skutečně účastili. Významnou roli tak mohou hrát např. absolventi školy, kteří působí jako učitelé a kteří svými osobními zkušenostmi mohou žáky vhodně motivovat, případně se do podpory vzdělávání žáků aktivně zapojují také učitelé odborného výcviku, kteří v těchto školách mají u žáků přirozený respekt a důvěru.“ (TZ Společné znaky vzdělávání v úspěšných středních školách s učebními obory, 2022, str. 23)
- „Žákoví, který odmítá pracovat, můžete v první řadě nabídnout „time-out“ v podobě tiché přestávky. Time-out představuje jedno z možných řešení odmítnutí školní práce. Učitel přijde potuchu k odmítnutému žákovi, tak aby nerušil ostatní, dotkne se jeho ramene. Popíše, co vidí, a odhadne, jaká je potřeba žáka: „Vidím, že nejsi v pohodě. Co by ti teď pomohlo? Vrátím se za dvě minuty a pokusíme se spolu něco vymyslet, co ty na to?“ Nutný je popis situace a časové ohraničení.“ ([Úspěšná práce s heterogení třídou 6: Jak zajistit správné pochopení zadání úkolů?](#) | [Zapojmevsechny.cz](#) ([zapojmevsechny.cz](#)))

Tipy z webinaru Building Thinking Classrooms: The little things that matter, Dr. Peter Liljedahl, Corwin, 12.2.2024, [odkaz](#), jazyk AJ:

1. Technika „Smile & Walk away“ pro podporu sebejistoty žáků: Když se žák v hodině ptá, strategií učitele je usmát se a odejít. Úsměv je znamením „slyšel jsem tě“, odchod je znamením „věřím, že na to přijdeš“. Pro žáka je to jasný signál, že „učitel ve mě věří“. (později téma rozšířeno o „Hint & Walk away“ – poskytnout nápoděvu a odejít). Pointa: „ukázat“ žákům důvěru, spíše než o ní hovořit. Čas 15:03 a 19:00
2. „Random groups“: Náhodné skupiny také dávají žákům signál, že v ně věříme. Pro žáky je to jasné znamení, že si učitel myslí „všichni jsme stejní a stejně schopní, jinak by nás nerozdělil/a náhodně“. Čas 18:15
3. Budovat vztah učitel–dítě spíše než učitel–žák zejména u dětí se SVP nebo jinou „nálepkou“: zaměříme-li se na dítě jako na „žáka“, je těžké se oprostit od pohledu na ně jako žáka s jeho deficitem, což má velmi negativní dopad. Je důležité je vidět jako děti, schopné osoby, věnovat se jim s respektem. Neefektivnější učitelé, které jsem kdy viděl, jsou učitelé, kteří si vybudovali pevné vztahy s žáky coby lidskými bytostmi a kteří upřednostňují vztahy před plněním obsahu kurikula. Čas 49:30

Další zdroje & inspirace

Building Thinking Classrooms: The little things that matter, webinar by Dr. Peter Liljedahl, Corwin, 12.2.2024, příklad: 1. Učitel mi věří „Smile and walk away“ technika 15:03 a 2. Učitel si myslí, že jsme všichni stejní, Random groups 18:15, 3. Flexibilní učební prostředí 38:24, 4. Vztah učitel–dítě/osoba, důraz na vztah spíše než na učivo 49:30

Texty týkající se hodnocení žáků ve třídě: <https://zapojmevsechny.cz/kategorie/prace-s-heterogenim-kolektivem/hodnoceni-zaku-v-heterogeni-tride>

Europass – portfolium pro žáky, vzor portfolia pro nadané žáky

Video Co mám dělat, když – hodnocení žáků s OMJ: <https://www.youtube.com/watch?v=XwOAm5eLI>

ilustrace praxí v podobě vybraných příkladů, ukázek a tipů z českého i zahraničního prostředí

odkazy na **další zdroje a inspirace**

ve spolupráci s odbornými pracovníky
tematické oblasti Společné vzdělávání NPI

Vybraná „datová inspirace“ pro praxi výchovného poradce

Posilování
vzdělávacích
aspirací

1

Podpora
sebepojetí
a sebedůvěry

2

Komunikace
a spolupráce
s rodiči

3

Spolupráce
s třídními učiteli
a členy ŠPP

4

1

**Žákům se sociálním znevýhodněním
chybí aspirace, i přestože dosahují
kvalitních výsledků**

Chtějí dosáhnout VŠ vzdělání, typ/druh školy (%)

Typ/druh školy	Všichni v ČR	Pouze v rámci skupiny 1/4 nej. výsledků
ZŠ	43,8	63,7
VG	84,6	85,3
4G	87,5	88,1
SŠ s MZ	55,7	59,7
SŠ bez MZ	→ 21,6	nereliabilní odhad

Zaznamenáváme velký „gender gap“ v ambicích, kdy
61 % dívek chce dosáhnout VŠ vzdělání oproti 46,6 % chlapců.

Chtějí dosáhnout VŠ vzdělání, SES (%)

SES skupina	Všichni v ČR	Pouze v rámci skupiny 1/4 nej. Výsledků
Podprůměrný SES	39,9	→ 57,6
Nadprůměrný SES	70,1	→ 80,1

Chtějí dosáhnout VŠ vzdělání, porovnání krajů (%)

Kraj	Všichni v ČR
JHČ	58.4
KRAJ VYS.	57.9
MSK	57.7
Praha	56.1
ÚST	45.2
PLZ	43.6
KVK	41.6
LIB	38.8

Co dělají zelené a červené kraje jinak?

Co kdyby kariérové poradenství fungovalo lépe, než nyní?

Skupiny žáků	V %
Vysoké výsledky – nechce VŠ	7,85
Vysoké výsledky – chce VŠ	20,46
Ostatní žáci	71,69
Celkem	100

Vliv nedostatku informací před podáním přihlášky na SŠ

Tvrzení	Podíl žáků, kteří vybrali tvrzení (%)		
	Všichni	Před přihláškou měl dostatek info	Před přihláškou neměl dostatek info
ano, po ukončení studia si budu hledat uplatnění v oboru	21,28	23.61	13.39
ano, ale chtěl/a bych si znalosti ještě rozšířit dalším studiem v oboru	32,66	35.56	23.20
ne, spíše si budu hledat uplatnění mimo obor	14,25	11.57	23.28
ne, budu se ještě snažit doplnit si vzdělání v jiném oboru	12,75	10.95	18.72
ještě nevím 	19,05	-	-

Zkušenosti ze života a zájem učitele

Podíl hospitovaných hodin (%), ve kterých byl tento znak zaznamenán (= 1), nebyl zaznamenán (=0)

Ve vyučovací hodině byly vhodně využity zkušenosti žáků z reálného života	Učitel projevoval zájem o žáky a jejich vzdělání	
	0	1
0	14,06	38,85
1	6,79	40,30

2

**Cíle podpory musí odpovídat
potřebě žáků a vycházet z jejich
znalosti sebe sama**

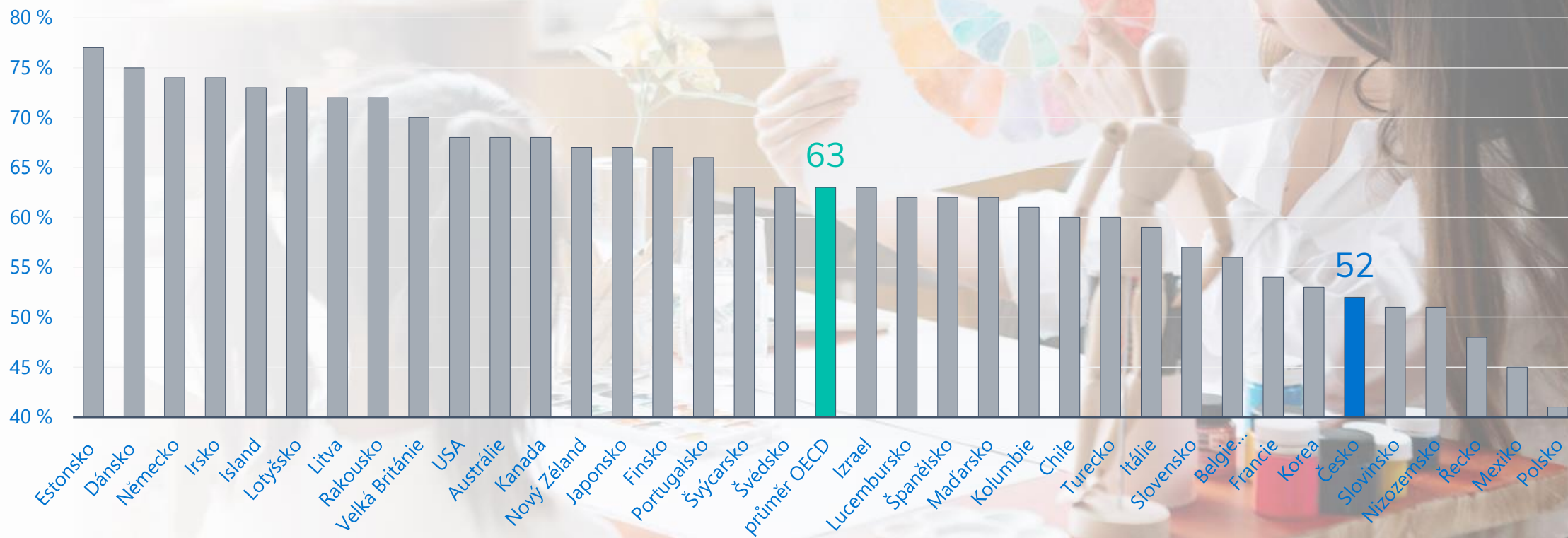

Sebedůvěra českých žáků a vnímání svých schopností a dovedností jsou nízké

„Na čtení, matematiku, výtvarku... prostě nemám buňky“

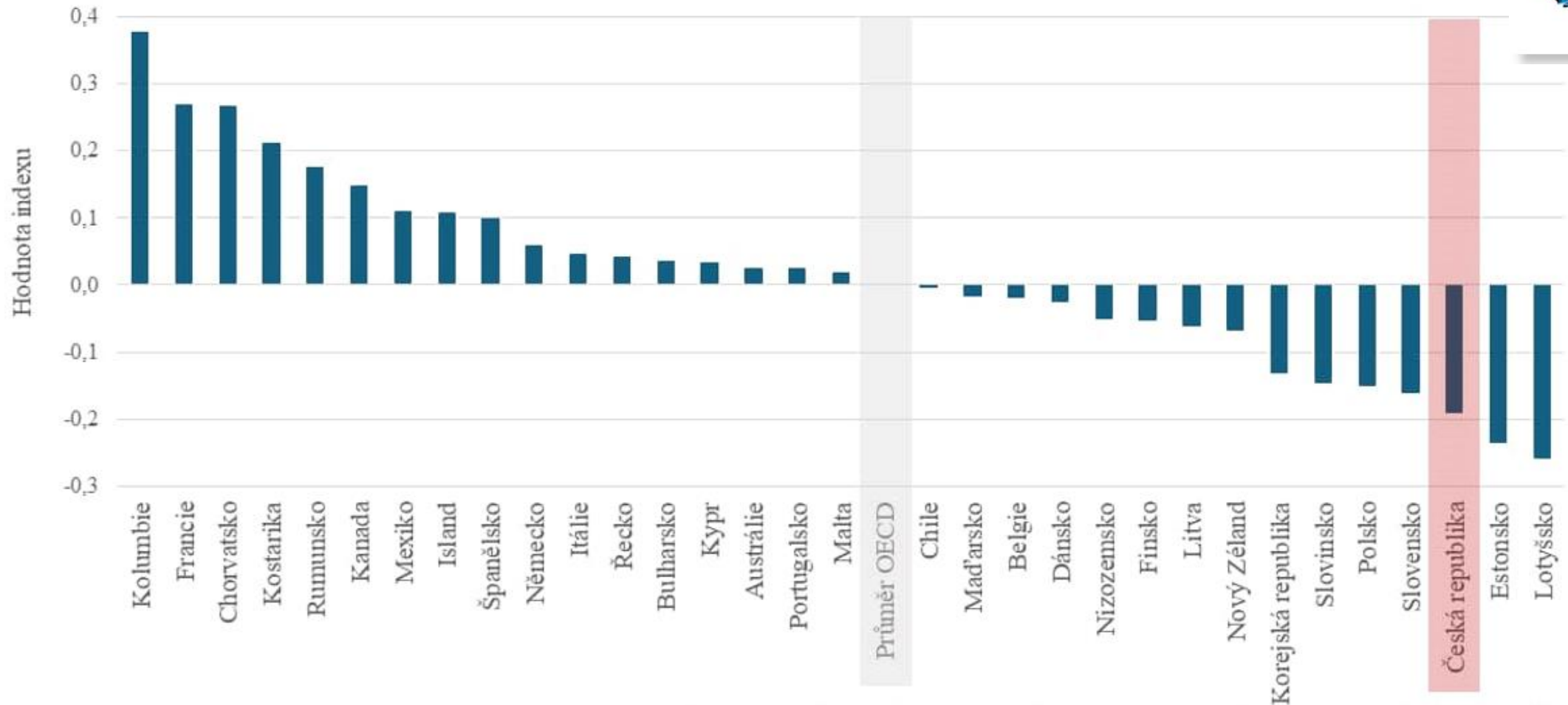
Podíl žáků, kteří nesouhlasili s výrokiem: „Tvoje inteligence je něco, co na sobě nemůžeš příliš změnit.“ (%)

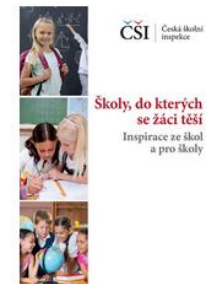
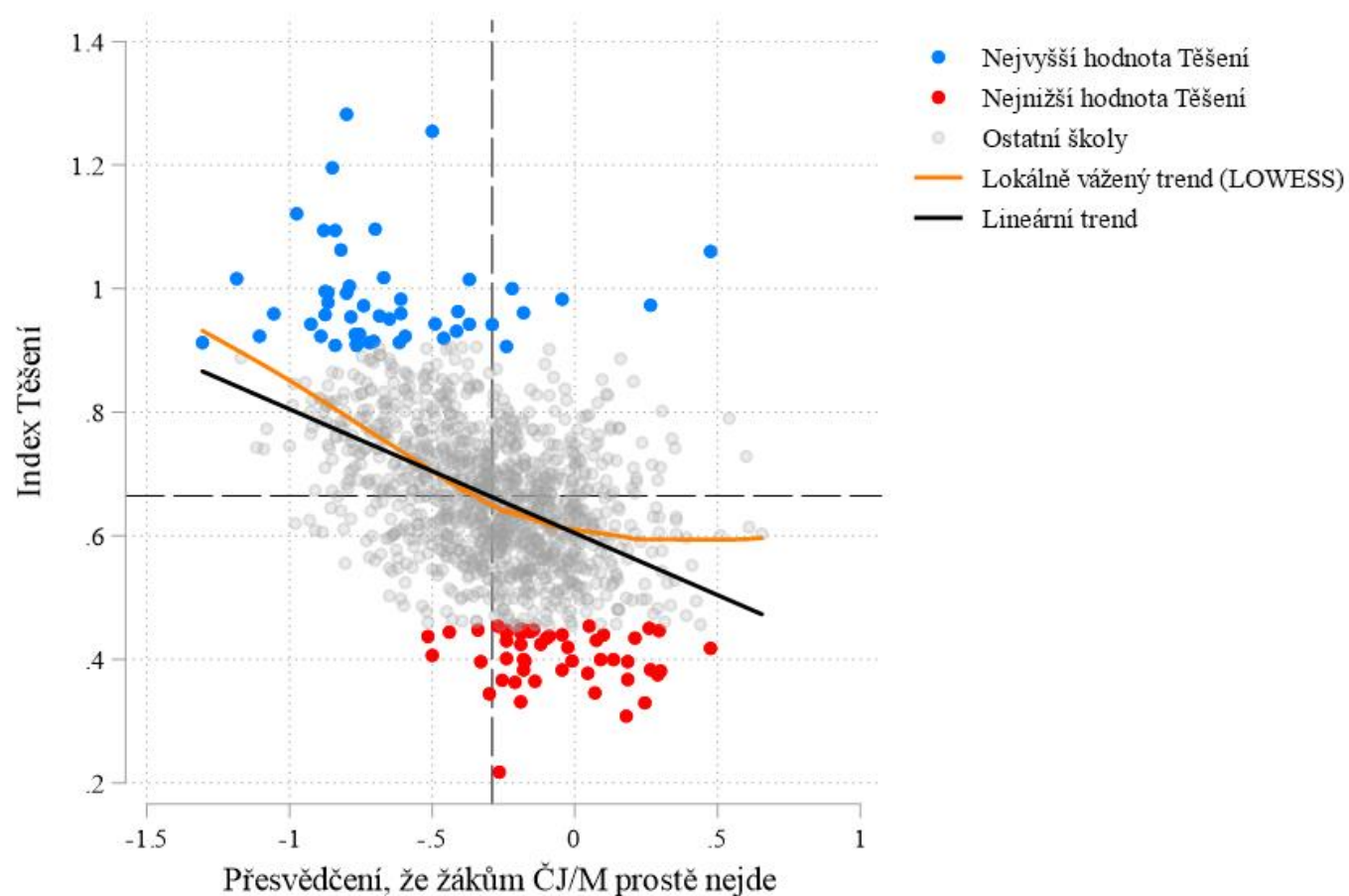
... naši žáci nevěří ani ve svou kreativitu

Sebedůvěra žáků v kreativitu

Asi nepřekvapí, že nižší důvěra ve vlastní schopnosti negativně souvisí s těšením se žáků do školy

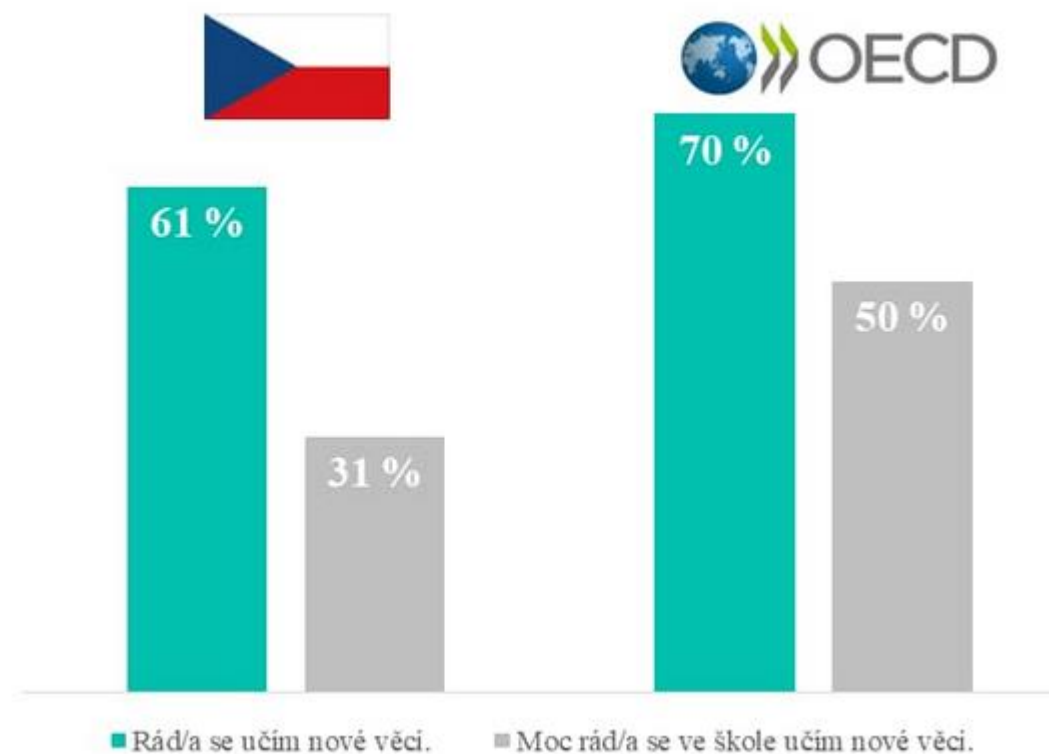

**Co lze z pozice výchovného poradce dělat,
abychom to pomohli změnit?**

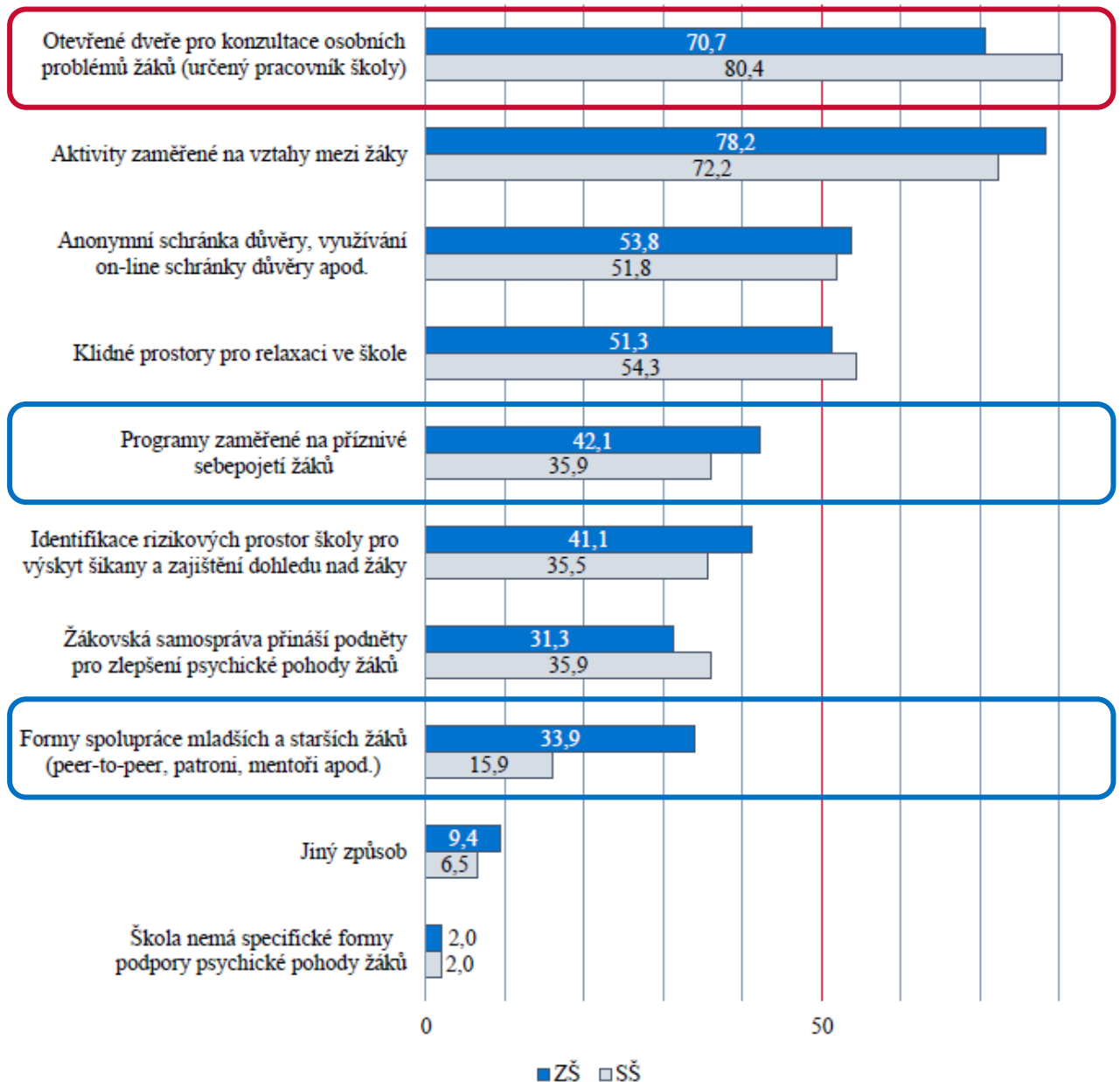

Podporovat radost z učení a růstové myšlení žáků

Podíl žáků souhlasících s tvrzeními

Aktivně a cíleně se věnovat posilování důvěry a odvahy žáků říct si o podporu či pomoc

3

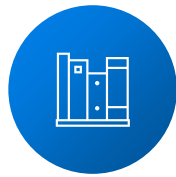
**Funkční komunikace a spolupráce
s rodiči má pro efektivní působení
výchového poradce vysoký potenciál**

V ČR je nadprůměrná míra závislosti výsledků žáků na rodinném zázemí

Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů

Vybavení domácnosti, počet knih

Nejvyšší status povolání rodičů

ESCS

Nejvyšší čtvrtina

Socioekonomicky zvýhodnění žáci

Třetí čtvrtina

Druhá čtvrtina

Nejnižší čtvrtina

Socioekonomicky znevýhodnění žáci

Příčiny problémového / náročného chování žáků související s rodinným prostředím

Příčiny spojené se školou

1. Příčiny spojené s učením

Nedostatečný respekt k individuálním potřebám a tempu dítěte, nevhodně zvolená metoda výuky a způsob hodnocení, dítě nedostává příležitost zažít úspěch.

2. Příčiny spojené s nefunkčními vztahy a klimatem ve třídě / škole

Zdravé vztahy s učiteli a spolužáky a bezpečné prostředí jsou podmínkou úspěchu v učení

Příčiny spojené s individualními dispozicemi žáka

1. Zdravotní příčiny

Individuální dispozice CNS např. poruchy pozornosti a chování ap.

2. Duševní zdraví

Chronický stres ve školním prostředí může působit jako spouštěč duševních onemocnění.

Příčiny související s rodinným prostředím

1. Krizové rodinné situace

Rozvod rodičů, vážné onemocnění, smrt.

2. Příčiny spojené s přístupem rodičů k výchově

Nízké rodičovské kompetence, nepřiměřené nároky na výkon, nedostatek kontaktu a společného času, zanedbávání, násilí, zneužívání.

3. Příčiny spojené s podmínkami, ve kterých rodina žije

Chudoba, nestabilita v bydlení.

Příčiny v prostředí mimo rodinu a školu

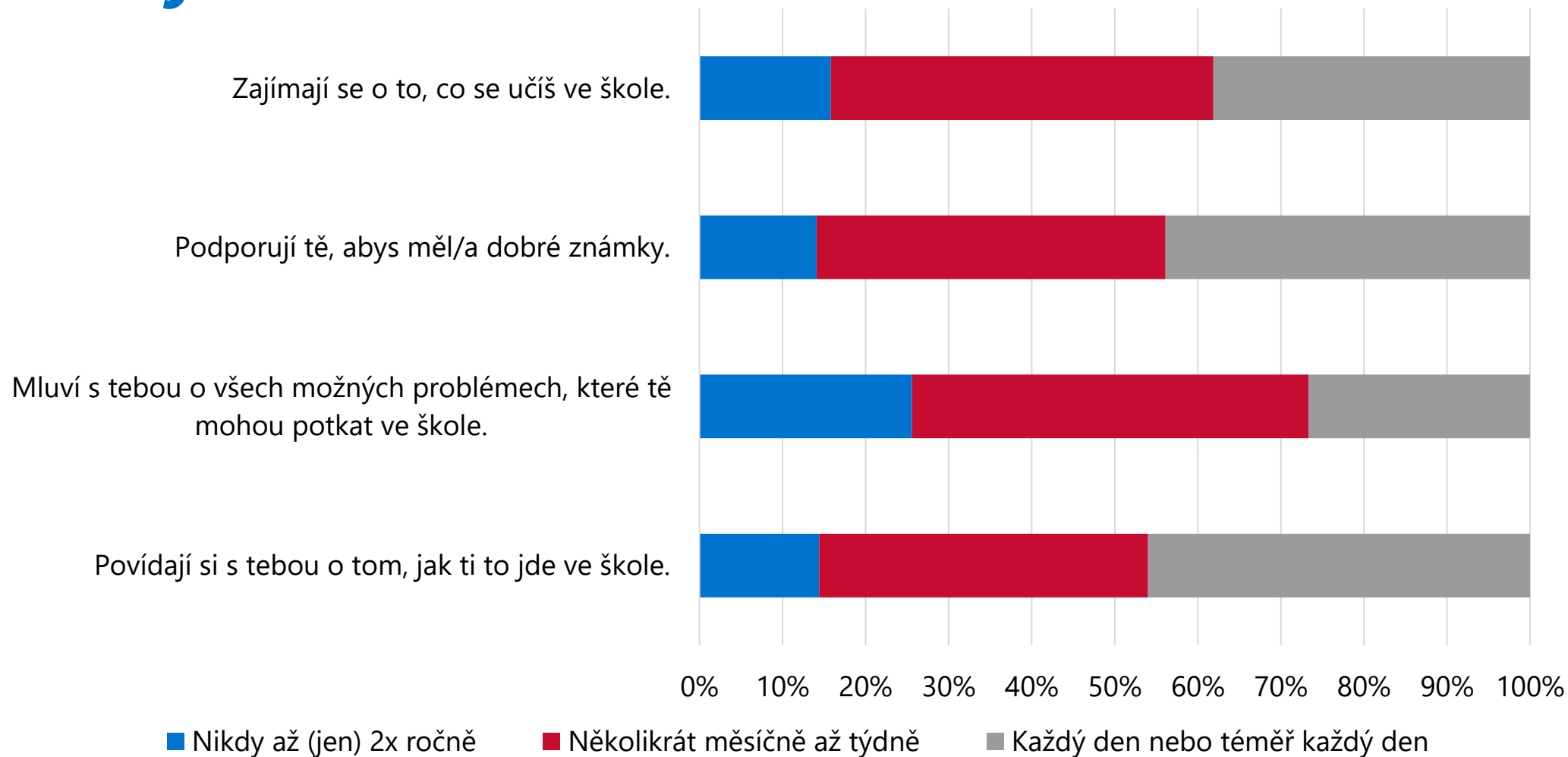
1. Negativní vliv vrstevníků mimo školu

Dětské gangy, rvačky, kyberšikana.

2. Vysoká míra stresu v mimoškolních aktivitách

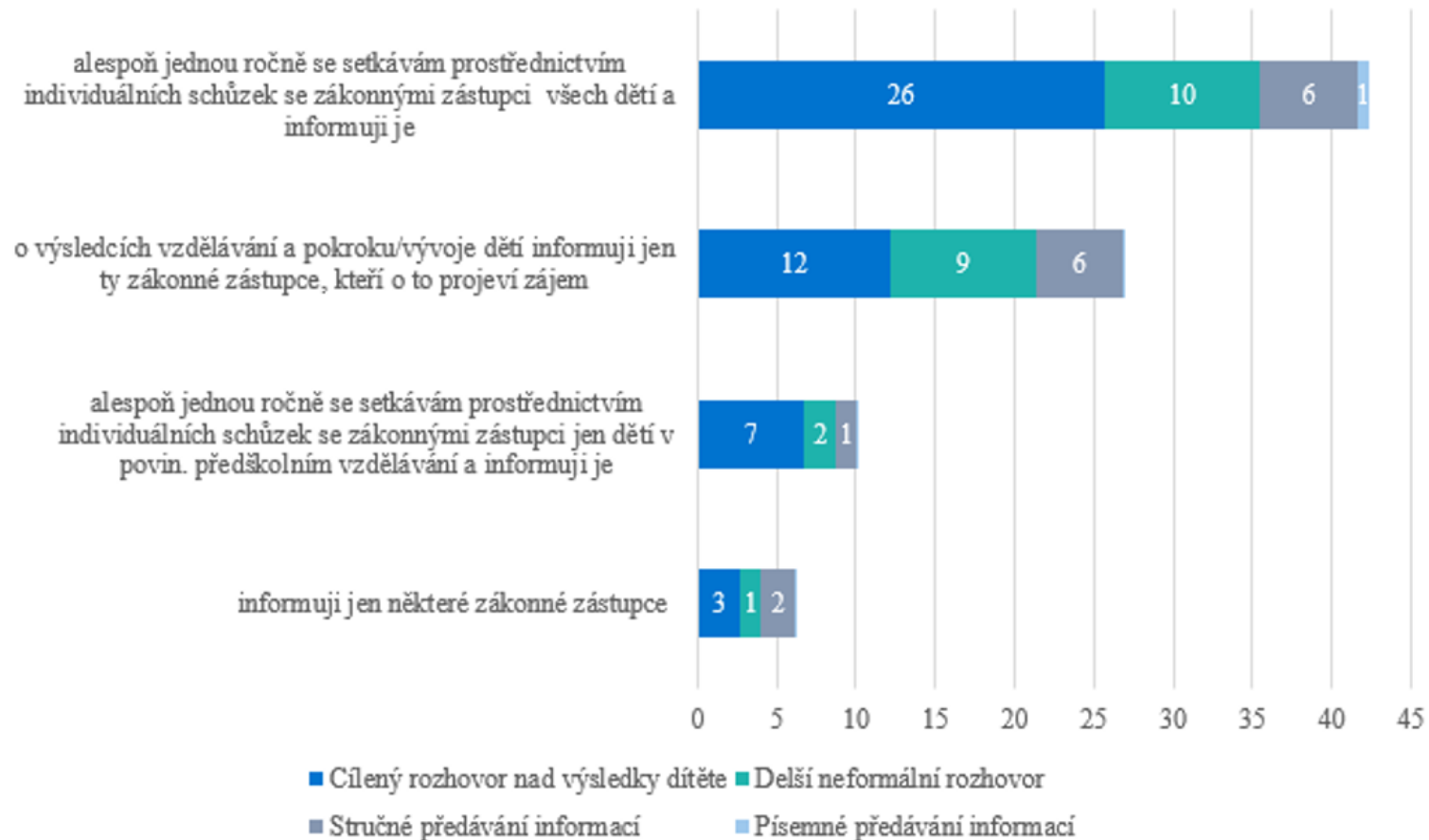
Tlak na výkon ve sportu, hudbě ..., přetěžování aktivitami, málo času na volnou hru a odpočinek.

„Jak často s tebou rodiče nebo někdo z rodiny dělá následující věci...?“

Nedostatečná informovanost rodičů často začíná již v předškolním vzdělávání

Způsob informování zákonných zástupců o výsledcích vzdělávání jejich dětí – podíl pedagogů mateřských škol (v %)

Spolupráce
s třídními učiteli
a členy ŠPP

4

Nebud'te na to sami

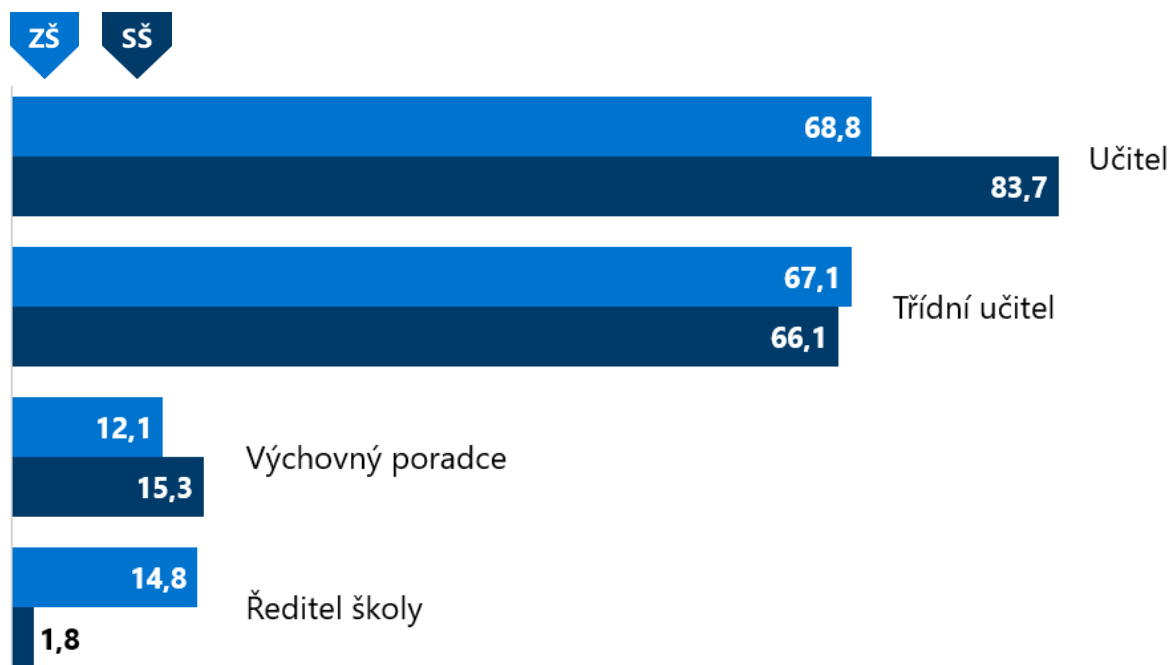

Kumulace funkcí je poměrně častou realitou škol

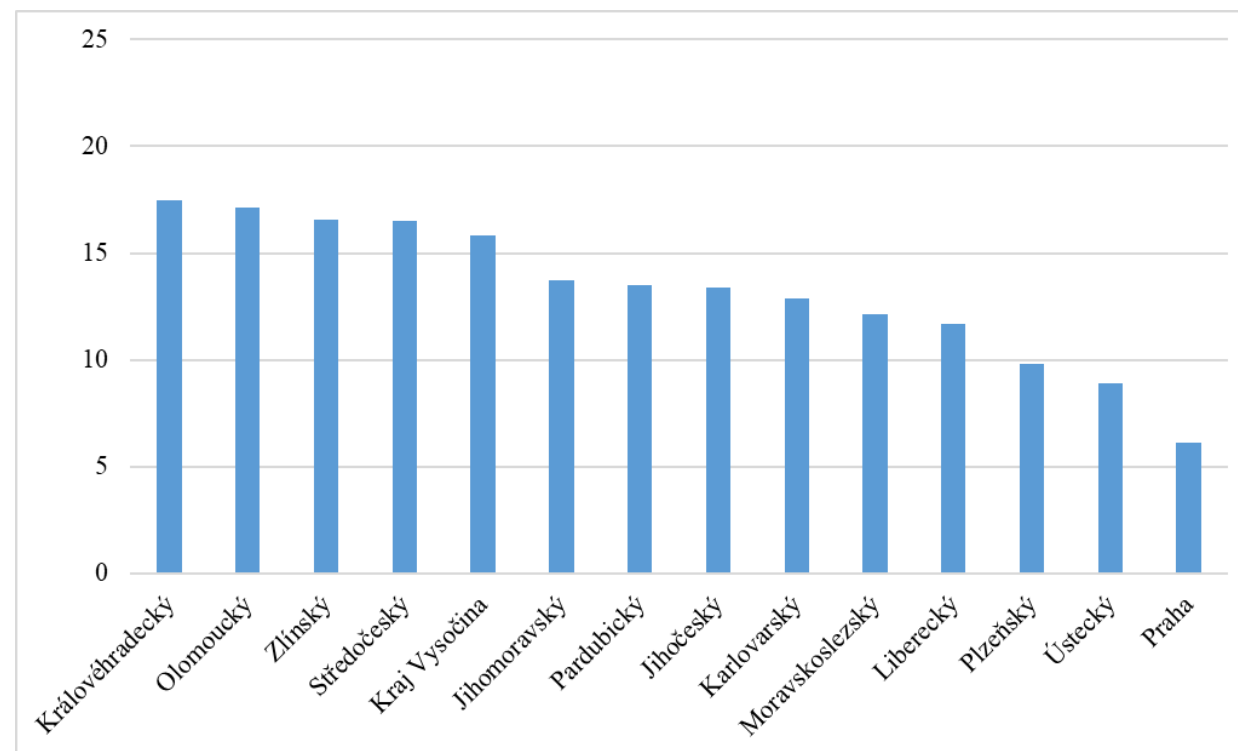
... školních metodiků prevence

... ředitelů

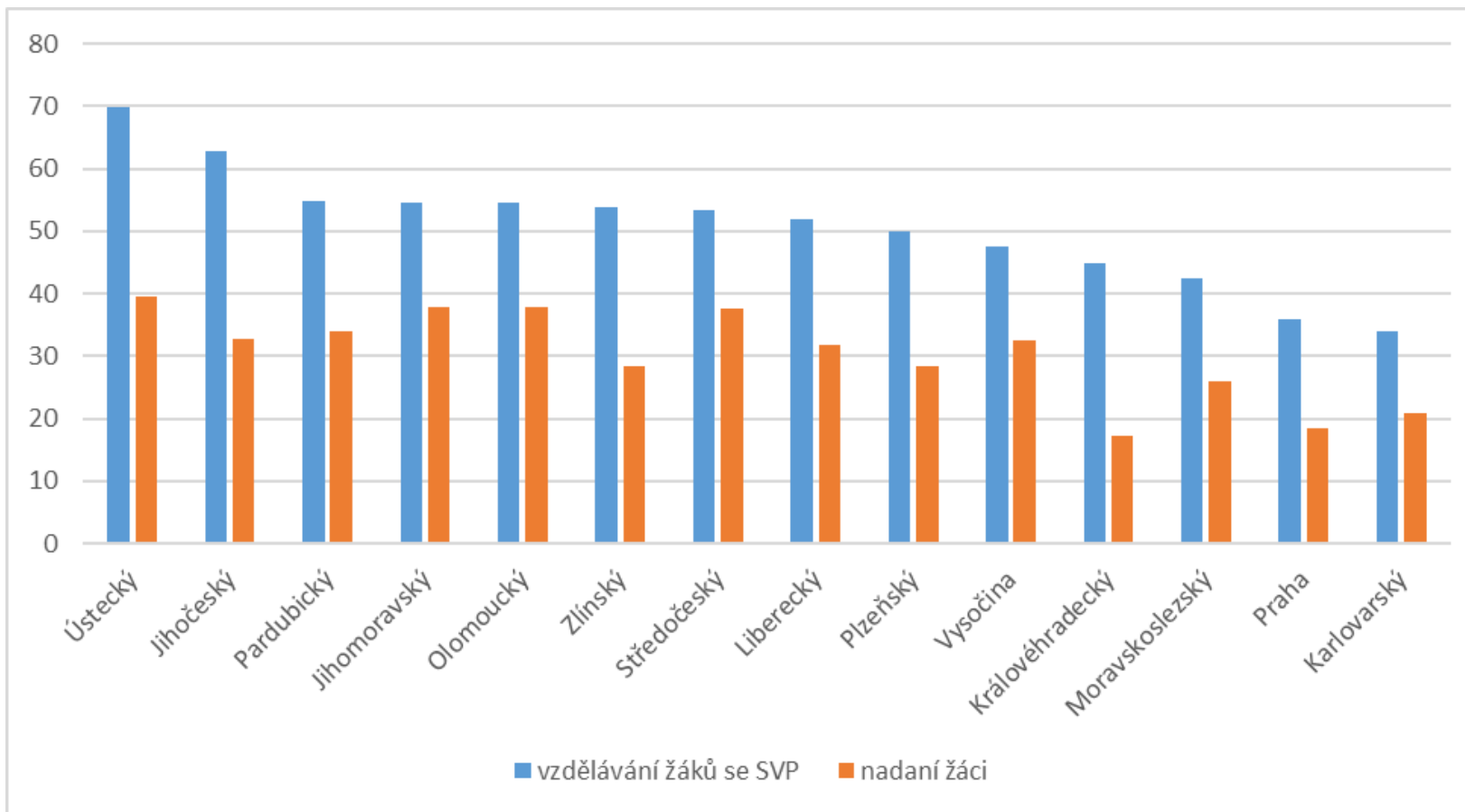
Kumulace funkcí školních metodiků prevence (podíl škol v %)

Jaké další pozice ve škole zastáváte? – Výchovný poradce (ředitelé v %)

V krajích je poměrně velké procento výchovných poradců, kteří koordinují SVP a často i nadané

Hledat účinné nástroje – spolupráce s třídními učiteli

Nejčastější aktivity během třídnických hodin

(vždy nebo téměř vždy, často – podíl v %)

	základní školy	střední školy
Dostáváme informace o školních akcích (např. návštěvy divadel, výstav, výlety).	77,6 %	64,3 %
Kontroluje se omlouvání absencí.	59,9 %	81,8 %
Vybírají se a kontrolují platby za školní akce.	51,8 %	40,8 %
Otevřeně se mluví o tom, co se nám ve škole líbí nebo nelíbí.	48,3 %	46,3 %
Rozebíráme, co má vliv na vztahy mezi žáky ve třídě.	39,1 %	22,8 %

... anebo zvyšováním kompetencí pracovníků školy

s využitím financování z tzv. šablon

Spolufinancováno
Evropskou unií

KLÍČE K ROZVOJI ŠKOLY
NÁMĚTY PRO ČERPÁNÍ ŠABLON
INSPIRACE PRO ŠKOLY

Rozvoj gramotnosti
Duševní zdraví a wellbeing | Rozvoj potenciálu každého žáka
Aktivní škola
Podpora plynulého přechodu dětí z MŠ do ZŠ

Výzva šablony pro MŠ a ZŠ II
OP JAK

Září 2024

03 SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ ŠPP, ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍ KNIHOVNY

Šablona	2.II/4 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ; 2.V/1 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK
Osobnostně sociální a personální rozvoj pracovníků ve vzdělávání	individualizace vzdělávání, wellbeing a psychohygiena, práce s žáky se SVP, podpora nadání/talentu, rozvoj gramotnosti, rozvoj pedagogických kompetencí v oblasti metod a forem vzdělávání
Forma realizace	Akreditované i neakreditované kurzy; Vzdělávací programy; Supervize/mentoring/koučink
Věcný cíl	Koncepční přístup školy k podpoře duševního zdraví a wellbeingu žáků – rozvoj kompetencí a spolupráce nepedagogických pracovníků.

Náměty pro praxi

Podpořte vzdělávání pracovníků ŠPP, školní družiny a školní knihovny formou vzdělávacích programů, kurzů, seminářů zaměřených na klíčové oblasti: (1) prevence školní neúspěšnosti a (2) podpora žáků nadaných a mimořádně nadaných. Výběr konkrétních témat se odvíjí od potřeb a složení žáků dané školy; vhodnými tématy pro vzdělávání pracovníků ve vzdělávání jsou například:

- problematika způsobů trávení volného času žáků, potenciál a specifika volnočasových aktivit a mimoškolních organizovaných aktivit;
- podpora žáků se SVP mimo výuku, styly učení, psychohygiena ve školní praxi;
- nadaní žáci se SPU (dvojí výjimečnost, hypersenzitivita, nerovnoměrný vývoj aj.), problematika nevhodného nálepkování nadaných žáků;
- podpora čtenářství a čtení pro radost, individualizovaný výběr vhodné četby (kurátorství, mentoring externími specialisty), využití prvků biblioterapie v rámci zájmového vzdělávání apod.

Žádoucí je i společná (týmová) účast pracovníků ŠPP, školní družiny a školní knihovny (týmové) na vzdělávání, což je následně východiskem pro efektivní spolupráci pracovníků ŠPP, školní družiny a školní knihovny při přípravě a koordinaci náplně školních volnočasových aktivit (kroužků, klubů), které tak mohou vhodněji reagovat na aktuální situaci a potřeby žáků. V rámci vybraných témat je možné uvážit realizaci formou supervize/mentoringu.

05 PODPORA RODIČŮ A ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ V OBLASTI DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ ŽÁKŮ

Šablona	2.II/4 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ; 2.V/1 Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK
Osobnostně sociální a personální rozvoj pracovníků ve vzdělávání	wellbeing a psychohygiena, komunikace se zákonnými zástupci
Forma realizace	Akreditované i neakreditované kurzy; Vzdělávací programy; Supervize/mentoring/koučink
Věcný cíl	Koncepční přístup školy k podpoře duševního zdraví a wellbeingu žáků – komunikace a spolupráce s rodiči, zákonnými zástupci.

Náměty pro praxi

Podpořte vzdělávání pracovníků ve vzdělávání vaší školy prostřednictvím vzdělávacích programů, kurzů, seminářů pro pedagogické a nepedagogické pracovníky škol, které jsou tematicky zaměřené na zvyšování znalostí a dovedností v oblasti péče o duševní zdraví a wellbeing žáků a prevence rizikového chování. Vzdělávání by mělo cílit na zvyšování kompetencí pracovníků školy v dané problematice tak, aby byly následně ze strany školy poskytovány relevantní informace a podpora při komunikaci s rodiči a zákonnými zástupci žáků. Vhodnými tématy pro vzdělávání jsou zejména:

- projevy duševních problémů u dětí a dospívajících;
- strategie zvládání náročných situací (intenzivní stres, panická ataka, sebepoškození, sekundární trauma, ztráta blízkého, sebevražedné chování aj.);
- navazování a udržování kontaktu s dítětem v důležitých otázkách – budování důvěry, povzbuzování ke sdílení obav, problémů, pocitů, pravidelné nenásilné sledování fyzického, emocionálního a duševního stavu;
- techniky regulace emocí (stres, strach, úzkost), význam spánkové hygieny a zdravého životního stylu pro duševní pohodu dětí.

Pro zvýšení efektivity společného profesního vzdělávání (eliminaci zkresení, selektivního vnímání a zatížení společnými zkušenostmi) je možné zajistit zapojení externího odborníka formou supervize/mentoringu (v roli tzv. kritického přítele).

<https://msmt.gov.cz/ministerstvo/novinar/klice-k-rozvoji-skoly-namety-na-konkretni-vyuziti-sablon>

